

Obnovitelné zdroje 2.0: Dobrý základ, ale vítr ostrouhal a domácnosti možná taky

Společné stanovisko k vládou schválené novele zákona o podporovaných zdrojích energie

21. října 2014

Shrnutí

Jako výrazný posun dobrým směrem oproti současnému stavu hodnotí firmy z oboru, legislativní experti i ekologické organizace návrh novely zákona o podporovaných zdrojích, který včera projednala vláda. Další rozvoj čisté energetiky ale bude záviset na projednání v parlamentu a na přípravě návazných předpisů a podpor pro domácnosti. Zcela zásadním nedostatkem návrhu je chybějící podpora pro větrnou energii.

Hlavní pozitivní body návrhu zákona (byt' s uvedenými výhradami) :

1. výrazně zjednodušuje administrativu a pravidla pro malé sluneční elektrárny do 10 kW výkonu

Domácnosti a firmy si budou moci nově vyrábět svou vlastní elektřinu na střeše, aniž by se musely stát podnikateli a aniž by k tomu potřebovaly licenci k výrobě elektřiny. Nově budou moci být současně připojeny k síti a odebírat z ní elektřinu, pokud jí nebude dostatek z panelů. O připojování do sítě budou rozhodovat distribuční společnosti. Praktické podmínky fungování upřesní návazné předpisy [1].

Důležité je i zavedení tzv. součtového měření.

Existuje riziko, že ani tyto nové podmínky nebudou pro domácnosti atraktivní, protože nebudou mít prostředky pro nákup technologií, které jim umožní řízení a akumulaci vyrobené energie. Podle vzoru Německa a Slovenska by to šlo vyřešit rozšířením Zelené úsporám.

2. Zavádí podporu pro bioplynové stanice na vytříděný komunální bioodpad a odpady ze zemědělství

Zcela však chybí zahrnutí odpadu z potravinářství, bez kterého bude bioplynkám chybět druhá polovina „paliva“. Po rozšíření podpory i na potravinářský odpad by mohlo postupně vzniknout asi 70 nových stanic, zhruba v každém okresním městě

jedna. Ty by dodávaly elektřinu pro asi 120 tisíc domácností. Jejich podpora hodinovým zeleným bonusem by podle současné metodiky výpočtu vyšla domácnost asi na šest korun měsíčně.

3. Mění způsob, jakým domácnosti a firmy přispívají na obnovitelné zdroje

Nově budou všichni odběratelé platit příspěvek podle rezervovaného příkonu, resp. velikosti jističe. Opatření sníží zátěž zejména velkým průmyslovým spotřebitelům. Domácnosti budou chráněny zastropováním podpory v maximální výši, jako mají dnes, ale budou si moci snížit hodnotu jističe a mohou tak ušetřit. V zákoně je totiž pojistka, že žádný odběratel nebude platit více nežli dosud.

Vzniklý rozdíl zaplatí stát. Podle vyjádření předkladatele novely, ministerstva průmyslu a obchodu, jde o asi pět miliard korun ročně. Potřeba financovat podporu částečně ze státního rozpočtu plyne z nezvládnuté regulace výkupních cen a následného boomu fotovoltaických elektráren v minulosti.

Hlavní negativní body návrhu zákona:

1. Zásadním nedostatkem je chybějící podpora pro elektřinu z větru

Ta je nejlevnějším zdrojem elektřiny a má potenciál vyrobit jí ročně pro 2,5 mil. domácností. Řešením je obnovení hodinových zelených bonusů, které jsou nejefektivnější formou podpory, jež pružně reaguje na trh a minimalizuje náklady spotřebitelů a státu. Podpora větrné elektřiny stojí průměrnou českou domácnost jen asi dvacet korun ročně. Podpora nových větrných elektráren dle vyčísleného potenciálu by vyšla průměrnou českou domácnost na asi 25 - 40 korun měsíčně.

Stát by měl rovněž zvýhodnit obce, aby mohly samy investovat do větrných elektráren na svém území a vyrobenou elektřinu dodávat levně svým obyvatelům.

V sousedním Německu je průmysl obnovitelných zdrojů druhým největším po automobilovém, výroba pro větrné elektrárny je pak z tohoto sektoru největší.

Těžít může i Česko s tradičním průmyslem a je proto výhodné stimulovat i domácí poptávku. Firmy jako Wikov, SIAG a další již nyní zaměstnávají výrobou pro větrné elektrárny stovky zaměstnanců.

2. Ruší osvobození od daně z elektřiny u elektřiny z obnovitelných zdrojů

Osvobození od daně z elektřiny je pozitivní nástroj státu, který zvýhodňuje, jakkoliv jen symbolicky, odvětví, na kterých má zájem. Týká se například železniční, tramvajové či trolejbusové dopravy, ale také hutnictví. Zrušením tedy stát říká, že čisté zdroje zlepšující životní prostředí důležité nejsou.

Zrušení osvobození navíc nevytvoří žádné nové příjmy pro státní rozpočet: o výnos ze slevy na dani musí být snižována podpora při stanovení hodnoty zeleného bonusu a při stanovování příspěvku za činnost povinně vykupujícího. Tedy o co více se vybere na dani z elektřiny z OZE, o to více narostou náklady na podporu. Dosud se o výnos ze slevy na dani snižovaly náklady na podporu OZE.

Oprávněné námitce o zneužívání osvobození od daně lze vyhovět doplněním stávajícího znění o ustanovení, že výrobce musí jasně prokázat množství skutečně vyrobené čisté elektřiny. Toho lze nejefektivněji dosáhnout zrušením možnosti použít – coby doklad umožňující osvobození elektřiny od daně – záruku o původu elektřiny z obnovitelných zdrojů.

3. Obsahuje i některá ustanovení, které jsou provozně neproveditelná

Jde například o povinnost provozovatele doložit výši investičních nákladů. Provozovatelé, kteří výrobní elektřiny koupili (do účinnosti navrhované novely) od původního vlastníka, tyto náklady nebudou pravděpodobně znát a nebudou schopni ustanovení vyhovět. Oproti nim však provozovatelé, kteří provozují zdroj od jeho uvedení do provozu, budou tímto diskriminováni.

Dalším příkladem neproveditelného opatření je omezení práva na výkupní cenu u stávajících obnovitelných zdrojů při připojení další tzv. vnořené výrobní. Bez smysluplného důvodu je stávající obnovitelný zdroj, pokud je jeho prostřednictvím, resp. v jeho předávacím místě připojena nová vnořená výrobní, donucen využívat podporu stejnou jako tento nový zdroj – zelený bonus.

Kontakty:

Pavel Doucha, Advokátní kancelář Šikola a partneři, 608 873 437,

pavel.doucha@frankboldlegal.com

Štěpán Chalupa, Komora obnovitelných zdrojů energie, 603 420 387,

stepan.chalupa@komoraoze.cz

Martin Mikeska, program Energie Hnutí DUHA, 603 780 670, martin.mikeska@hnutiduha.cz

Jan Piňos, média a komunikace Hnutí DUHA, 731 465 279, jan.pinos@hnutiduha.cz

Poznámky:

[1] Například Vyhláška o připojení, Vyhláška o měření elektřiny, Vyhláška o podmínkách připojení k elektrizační soustavě či Pravidla provozování distribuční soustavy

[2] Studie Akademie věd ČR dostupná na <http://www.csve.cz/clanky/potencial-vetrne-energie-cr/495>

Předpoklady výpočtu: dle středního scénáře studie v přepočtu na domácnost v základní sazbě D 02d se spotřebou 2200kWh/rok: Výroba cca 6 TWh/rok, instalovaný výkon cca 2,3 GW.